

Dr. Mészáros Kálmán

A reformáció arcképcsarnoka

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) tagegyházai 2019. október 31-én tartottak közös reformációs megemlékezést Budapesten a Városligeti fasor és a Bajza utca találkozásánál lévő Reformációi emlékparkban.

A megemlékezés után ünnepi istentiszteletre került sor a fasori evangélikus templomban a környező baptista, evangélikus, metodista és református gyülekezetek lelkészeinek szolgálatával. Ennek során rövid előadások hangzottak el egy-egy kiemelkedő protestáns hithős életének bemutatásával.

Baptista részről dr. Mészáros Kálmán egyháztörténész Meyer Henrik (1842–1919), a modern kor baptista reformátora címmel mutatta be hithősünk életútját halálának centenáriumi évéhez kapcsolódva. A következőkben ennek az előadásnak szerkesztett változata olvasható:

Mészáros Kálmán - előadás

„FigyeljeteK életük végére, és kövesséteK hitüket!”

Száz évvel ezelőtt fejezte be földi pályáját Meyer Henrik, a 19–20. század fordulóján Magyarországon tevékenykedő modern kori baptista ébredési mozgalom reformátora. Férfikora teljében, 31 éves korában lépett magyar földre. Ki ez az ember?

A németországi Hessen tartományban, Grossbusch városkában született 1842. augusztus 13-án, és a szomszédos fronhauseni baptista gyülekezetnek lesz a tagja.

Egész fiatalon odaszánta életét Jézus Krisztusnak, és ennek jeleként 20 éves korában, 1862. március 7-én *Jakab Becker* által hitvalló keresztségben/bemerítésben részesült a Lahn folyóban. 1867-ben Hamburgba költözött, ahol csatlakozott az akkor már népes *Johann Gerhard Oncken* gyülekezetéhez.

Hamburgban egy orosz hívő ember elhívta orosz földre missziómunkára Odesszába, a Fekete-tenger környéki orosz és német lakosság közé. Oroszországban megnősült és aktív missziómunkát végzett. Odessza környékén abban az időben sok németül beszélő bibliás pietista közösség működött, aminek hatására végleg elkötelezte magát Krisztus szolgálatában. *Ondra Károly* ébredési prédikátor/evangélista 1870-ben Odesszában lelkipásztorrá avatta. 1872-ben Galatzban (cseh–lengyel határ) kapcsolatba került a Brit és Külföldi Bibliatársulattal, és annak alkalmazottjaként bibliaterjesztő „kolportőrként” jutott el először Zágrábra.

1873. március 6-án Budapestre került és azonnal lendületes missziómunkába kezdett, és még abban az évben vasárnapi iskolát alapított a gyermekek részére. Vasárnaponként műhelyét istentiszteleti helyé alakította, ahol bátran szólta az evangéliumot. Kitartó munkája nyomán négy személy elfogadta Jézus Krisztust élete megváltójaként, őket 1874. december 27-én

„Mint minden embernek, Meyer Henriknek is voltak bírálói, legnagyobb vétkét erős kezű vezetésében és erős német öntudatában vélték felfedezni. Azonban nem szabad feledni, hogy abban az időben erre az erős kézre volt szükség ahhoz, hogy a közösség igei tisztasága és lelki egysége megmaradjon.”

Budapesten a Lukács fürdőben merítette be.

Ennek következtében 1875. május 1-jén a bibliatársulat elbocsátotta munkájából, mivel a szabályzat világosan meghatározta, hogy a Biblia terjesztésével tilos volt a személyes bizonyágtétel és hitvallás ismertetése.

Sok anyagi gondja miatt sem adta fel elhívását. Ezután Pesten (Újpest, Óbuda, Budafok, Budaörs) és vidéken (Pécs, Nagyszalonta, Gyula, Késmárk, Szászváros, Brassó, Temesvár, Belgrád) mind több helyen hirdette az ígét, végezte a tagok felvételét, a bemelegítést és a gyülekezetek szervezését.

Munkatársaival és feleségével együtt többször kegyetlen üldözésben részesült, elsősorban Nagyszében környékén, Újvidéken, a Szepességben, Derecskén és Gyantán. A testi bántalmazásokon kívül pénzbírságot is kellett fizetnie, ezért bútorainak egy részét el kellett adnia.

Az akkori utazási viszonyok az egészségét is veszélyeztették. Sokszor utazott napokon keresztül fűtetlen negyedosztályú vagonokban Bibliákat szállítva bőrdíjában távoli vidékekre.

Közben Budapesten az általa alapított Wesselényi utcai gyülekezet egyre jobban megerősödött és növekedett. Imaházépítésbe kezdtek, és a hazai gyülekezeteken kívül imaházépítési alapra gyűjtöttek szerte Európában: Londonban, Königsbergben, Skóciában (Glasgow), Hamburgban és Németország több gyülekezetében.

1887. augusztus 20-ára felépült az imaház. Ennek érdekessége, hogy az alapköben elhelyezett oklevélben meghatározták, hogy a felépült imaházban csak német nyelven folyhatnak az igehirdetések. Mint később kiderült, a nemzetek és a történelem Ura, a mindenható Isten másképp gondolta ezt.

Amikor elkészült az új Wesselényi utcai kápolna (1884–1887), az első bemelegítési alkalmon az volt az ünnepély különlegessége, hogy hívására a református püspök is megjelent (*Papp Gábor*). A mai szépen bontakozó ökumenikus munkának tehát idáig is visszanyúl az alapja.

1883-ban kapcsolatba került az Evangéliumi Allianc vezetõivel. Budapesten felekezetközi istentiszteletet tartott a Párizsból és Bécsből érkezett (*Field* generális, *Saras* és *Fisher* lelkészek) vezetõk szolgálatával, a budapesti protestáns lelkészek részvételével.

Gyülekezetsszervező és evangelizáló munkája mellett küzdött a vallásszabadságért, és elsősorban *Irányi*

Dániel képviselõvel tartotta a kapcsolatot, aki az 1848-as szabadságharc egyik hõse volt. *Irányi* lelkesen kiállt a vallásszabadság ügye mellett. Küzdelmük egy ideig eredménytelennek látszott, mert az országgyûlés az általamegyház befolyása alatt állt.

A baptisták állami elismerésérõl személyesen tárgyalt *Tisza Kálmán* miniszterrel is. Meyer Henrik, amikor kiderült, hogy csak magyar ember lehet egy államilag bejegyzett egyház vezetõje, abbahagyta ez irányú erõfeszítéseit.

A munka terhe és egészségi állapotának romlása miatt újabb lelkimunkások beállítására törekedett. Nagy segítségre lelt *Kornya Mihály* népi evangélista személyében, akinek ugartörõ munkája szinte a teljes Tiszántúl, Partium, Székelyföld területét lefedte, ezzel nagy lendületet adott a magyar misszió kiterjedésének. (*Kornya* közel negyvenéves munkássága alatt mintegy 11.000 embert vezetett Krisztushoz és merített be élete során.)

Külföldi tanulmányokra küldött több erre alkalmas fiatal embert például *Udvarnoki András*t és *Balogh Lajos*t. Késõbb éppen az õ kezdeményezésükre indult el 1894-ben a magyar baptista gyülekezetek önállósulása. A „Függetlenségi nyilatkozat” aláírásával kéri a központi, német gyülekezetbõl való elbocsátásukat.

Meyer Henrik tiltakozott a magyarok önállósulása ellen, de nem állhatott útjába a természetes folyamatnak. A magyarok pedig felvették újra a Meyer által eldobott vallásszabadság ügyét és a baptista közösség elismertetéséért folyó harcot, ami ettõl fogva megosztottsághoz vezetett. Külföldi missziós vezetõk már 1908-ban javasolták Meyernek, hogy hagyja el Magyarországot.

Meyer Henrik munkásságának értékelése

Mint minden embernek, Meyer Henriknek is voltak bírálói, legnagyobb vétkét erős kezű vezetésében és erős német öntudatában vélték felfedezni. Azonban nem szabad feledni, hogy abban az időben erre az erős kézre volt szükség ahhoz, hogy a közösség igei tisztasága és lelki egysége megmaradjon.

Meyer anyanyelve német volt, magyarok között tolmács segítségével prédikálhatott. Az irányítása alatt egyre jobban kibontakozó baptista misszióban a magyar nyelvű gyülekezetek egyre nagyobb önállóságot követeltek. Ez nagyon sok konfliktusnak lett az előidézője. Sajnos a nyelvi megosztottság miatt a magyaror-

„Életműve azt bizonyítja, hogy származása ellenére Meyer Henrik szerette a magyarságot, hisz ezért a népért is oltárra tette az életét.”

szági baptista misszió két évtizedre ketté is vált.

Élete vége felé azért, hogy személye ne legyen akadály a egység helyreállításának, visszavonult Németországba, ahol hat esztendeig munkálkodott egy kisebb gyülekezetben. A szíve azonban visszavonzotta választott hazájába, Magyarországra.

Életműve azt bizonyítja, hogy származása ellenére Meyer Henrik szerette a magyarságot, hisz ezért a népért is oltárra tette az életét. Sőt nem húzott határt a többi nemzetiségek előtt sem, hisz a halálakor már 23.000 tagot számláló közösségben a magyarokon és németeken kívül ott vannak a románok és szlovákok is.

Munkássága bizonyítja, szívében hordta a magyar népet, s életének nagy részét a magyar nép szolgálatának szentelte. Magyar földön rokkant meg, magyar oltáron égett el, ennél többet egy ember nem tehet egy népért, amely származása szerint nem az övé, de éppen úgy, mint a többi, az Istené.

Sok keserűség és küzdelem után Meyer 1909-től 1915-ig Németországban vállalt prédikatori szolgálatot. Már nagy betegen fogadta el ismét a Wesselényi utcai gyülekezet meghívását, ahol hűséggel szolgált kereken száz évvel ezelőtti, 1919-es haláláig.

A budakeszi temetőben ez az íge olvasható a sírkövén: „Az okosok fényleni fognak, mint a fénylő égbolt, és akik sokakat az igazságra vezettek, mint a csillagok mindörökké,” (Dán 12,3)

Meyer Henrik feleségével

1887. Az első baptista imaház 1890 körül

Reformáció képcsarnoka - evangélikus istentisztelet